

ایران ورزشکار

ویژه

هت تریک ۸ دقیقه‌ای لاسلو کیش

شگفت‌انگیزترین آثار

یک بازیکن ذخیره

در میان اتفاقات ریز و درشت جام جهانی، شاید هیچ رکوردی به اندازه هت‌تریک لاسلو کیش، مهاجم ذخیره تیم ملی مجارستان، عجیب، غریب و دست‌نیافتنی به نظر نرسد.

تصور کنید بازیکنی که بازی را از روی نیمکت آغاز کرده، در نیمه دوم وارد زمین شود و تنها در عرض هشت دقیقه، سه بار دروازه حریف را باز کند. این یک رویا نیست، بلکه دقیقاً همان اتفاقی است که در جام جهانی ۱۹۸۲ اسپانیا، در ورزشگاه الیکانته، به وقوع پیوست. ۱۵ ژوئن ۱۹۸۲، روزی بود که نام لاسلو کیش برای همیشه در تاریخ فوتبال ثبت شد. در آن روز، تیم ملی مجارستان به مصاف السالوادور، تیمی که اولین حضور خود در جام جهانی را تجربه می‌کرد، رفته بود. السالوادور از هر لحاظ ضعیف‌تر از حریف قدرتمند اروپایی به نظر می‌رسید و کمتر کسی شناسی برای آنها در این دیدار قائل بود. مجارها نیز از همان ابتدا، نمایش برتری خود را آغاز کردند و باران گل را روی دروازه السالوادور جاری ساختند. تا پایان نیمه اول، نتیجه ۰-۳ به سود مجارستان بود و در نیمه دوم، شدت حملات مجارها افزایش یافت و گل‌ها یکی پس از دیگری به ثمر می‌رسیدند.

در دقیقه ۵۵ بازی، لاسلو کیش، مهاجمی که در ترکیب اصلی حضور نداشت، به جای لازلو فازکاش وارد زمین شد. در آن لحظه، هیچ کس، حتی خوشبین‌ترین هواداران مجارستان هم انتظار نداشتند که این تعویض معمولی، به ثبت یک رکورد تاریخی و منحصربه‌فرد منجر شود.

کیش تنها ۱۴ دقیقه پس از ورود به زمین، در دقیقه ۶۹، اولین گل خود را به ثمر رساند؛ ضربه‌ای دقیق و حساب‌شده از داخل محوطه جریمه که تور دروازه السالوادور را به لرزه درآورد. سه دقیقه بعد، در دقیقه ۷۲، کیش دومین گل خود را نیز با ضربه سری زیبا و تماشایی به ثمر رساند تا اختلاف را به عدد ۵ برساند اما این پایان کار نبود. در دقیقه ۷۶، لاسلو کیش سومین گل خود را نیز با شوتی سرکش و فراموش‌نشدنی وارد دروازه السالوادور کرد تا هت‌تریک خود را تکمیل کند. فاصله زمانی بین اولین و سومین گل کیش تنها هفت دقیقه و چند ثانیه بود. برخی منابع این زمان را ۸ دقیقه ثبت کرده‌اند اما در هر صورت، این هت‌تریک به عنوان سریع‌ترین هت‌تریک تاریخ جام جهانی توسط یک بازیکن تعویضی، همچنان در اختیار این مرد گمنام مجارستانی قرار دارد. نکته جالب‌تر اینکه تیم ملی السالوادور روز بسیار سختی را پشت سر می‌گذاشت. آنها در این دیدار ۱۰ گل دریافت کردند اما خود نیز موفق به زدن یک گل شدند. با این حال، هیچ کس آن گل را به خاطر نمی‌آورد. تمام خاطر آن مسابقه، به نام لاسلو کیش گره خورده است. در پایان، مجارستان با نتیجه ۱۰-۱ پیروزی رسید که یکی از پرگل‌ترین نتایج تاریخ جام جهانی به شمار می‌رود.

سوزه

نخستین اخراج مارادونا

تلخ‌ترین آغاز برای بزرگترین ستاره

جام جهانی ۱۹۸۲ اسپانیا، در حافظه تاریخ فوتبال به عنوان نقطه عطفی ثبت شده است اما نه صرفاً به دلیل قهرمانی ایتالیا. این آورده‌گاه، شاهد تولد یک اسطوره به نام دیگو آرماندو مارادونا بود؛ جوان ۲۱ ساله‌ای از بوشوس آیرس که تمام ملت آرژانتین، امیدهای خود را بر دوش او نهاده بودند. مارادونا پیش از آن، با دو بازی درخشان مقابل بلژیک و مجارستان، دو گل نیز به ثمر رسانده بود، اما سرنوشت، تقابلی بزرگتر را برای او رقم زده بود، مسابقه حذفی مقابل برزیل در مرحله دوم گروهی.

در ورزشگاه ساریا بارسلونا، دو رقیب همیشگی آمریکای جنوبی به مصاف هم رفتند. آرژانتین، مدافع عنوان قهرمانی، در برابر نسل طلایی برزیل با ستارگانی همچون زیکوو فالکاؤو سفارزایی کرده بود. مارادونا در طول بازی، تحت شدیدترین مراقبت‌های مدافعان برزیلی قرار داشت. ضرباتی که از هر طرف به او وارد می‌شد، او را به هدفی در دسترس بدل کرده بود. او زمین می‌خورد، بلند می‌شد و دوباره به توپ حمله می‌کرد، اما ناکامی تیمش در گلزنی و فاصله نتیجه، خشم جوانی را در وجودش شعله‌ور ساخت. در دقیقه ۸۵، در حالی که برزیل با سه گل پیش بود، ناامیدی به اوج خود رسید. مارادونا در یک درگیری با باتیستا، مدافع برزیلی، توپ را در دست داد. او که دیگر قادر به کنترل خشم خود نبود، با ضربه‌ای رشت از پشت به شکم باتیستا کوبید. آبراهام کلیبن، داور مسابقه، لحظه‌ای تردید نکرد و کارت قرمز مستقیم را به مارادونا نشان داد. این اخراج، نخستین و تلخ‌ترین تجربه حذف از جام جهانی برای او بود. مارادونا با چشمانی گریان و بغضی در گلو، زمین را ترک کرد. مدعو و آرژانتین و جهان، او را «پسریده» خطاب کردند و بسیاری، پایان یک نسل را پیش‌بینی کردند اما واقعیت چیز دیگری بود. این اخراج، درسی بزرگ در زمینه بلوغ و خودکنترلی بود. دیگو بعدها اعتراف کرد که آن شب در چرخن گریه کرده و به خود قول داده است که هرگز چنین اشتباهی را تکرار نکند. چهار سال بعد، در مکزیک ۱۹۸۶، همان مارادونای خشمگین و سرکش، به فرماندهی درخمند بدل شد که با «دست‌خدا» و «گل‌قبرن»، آرژانتین را به مقام قهرمانی رساند. نخستین اخراج مارادونا، پایان یک آغاز نبود؛ بلکه آتشی زیر خاکستر، که قرار بود در شب‌های مکزیک، فروز‌تر از همیشه شعله‌ور شود.

● **صاحب امتیاز:** فبرگزاری جمهوری اسلامی
● **مجری:** مؤسسه فرهنگی و مطبوعاتی ایران
● **رئیس هیات مدیره:** صادق حسین جابری انصاری
● **مدیرعامل و مدیر مسئول:** علی متقیان
● **سرمدیر ارشد مؤسسه:** هادی خسرو شاهین
● **سرمدیر ایران ورزشی:** علی جوادی
● **تلفن:** ۰۲۱-۸۸۵۰۴۱۳۳
● **نمابر:** ۸۴۷۷۱۳۳۰
● **چاپ:** چاپخانه مؤسسه جام جم
● **سازمان آگهی‌ها:** ۱۸۷۷ - ۸۸۵۰۴۳۰۰ - ۸۸۷۴۶۵۸۳
● **امور مشترکین:** ۸۸۷۴۸۸۰۰ - ۸۸۵۱۹۵۴
● **نشانی:** تهران، خیابان خرمشهر، شماره ۲۰۸
● **مصدوق پستی:** ۵۳۳۸-۱۵۸۷۵

مروری بر جام جهانی ۱۹۸۲ اسپانیا

جامی که در آن «فوتبال زیبا» کشته شد

برای صعود فقط به یک تساوی نیاز داشت اما فلسفه آنها دفاع کردن نبود. آنها حتی در حساس‌ترین لحظات هم حمله را رها نکردند. ایتالیا اما واقع‌گرا و بی‌رحم بود. هر اشتباه برزیل با ضد حمله پاسخ داده می‌شد و پائولو روسی با فرصت‌طلبی فوق‌العاده‌اش سه بار گل زد. شکست ۳ بر ۲ برزیل، فقط حذف یک تیم نبود؛ پایان یک رؤیای فوتبالی بود. در برزیل هنوز هم از آن مسابقه با حسرت یاد می‌شود. بسیاری معتقدند آن روز «فوتبال زیبا» شکست خورد و از آن پس، فوتبال برزیل آرام‌آرام از سبک شاعرانه و آزاد خود فاصله گرفت و به سمت نتیجه‌گرایی حرکت کرد.

تنگ خیخون

تاریک‌ترین تبانی جام جهانی

در کنار زیبایی‌ها و درام‌های فوتبالی، جام ۸۲ یکی از شرم‌آورترین لحظات تاریخ فوتبال را هم در خود داشت. مسابقه میان آلمان غربی و اتریش که بعدها به «تنگ خیخون» معروف شد، لکه‌ای سیاه بر تاریخ جام جهانی باقی گذاشت.

پیش از مسابقه، الجزایر شگفتی‌ساز شده بود و شانس صعود داشت. اما شرایط جدول به گونه‌ای بود که اگر آلمان غربی با نتیجه ۱ بر صفر پیروز می‌شد، هر دو تیم اروپایی صعود می‌کردند و الجزایر حذف می‌شد.

دقیقا همین اتفاقی رخ داد. آلمان در دقیقه ۱۰ گل زد و پس از آن، بازی عملاً متوقف شد. دو تیم بدون هیچ تلاشی برای حمله، تنها توپ را در میانه میدان جابه‌جا می‌کردند. تماشاگران خشمگین سوت می‌زدند و فریاد می‌کشیدند؛ «اخراجشان کنید!»

آن مسابقه چنان واکنش منفی گسترده‌ای ایجاد کرد که فیفا بعدها تصمیم گرفت دیدارهای پایانی مرحله گروهی به صورت هم‌زمان برگزار شود؛ قانونی که هنوز هم اجرا می‌شود.

نبرد سویل؛ خشونت، تراژدی و اشک فرانسه
نیمه‌نهایی میان فرانسه و آلمان غربی، یکی از احساسی‌ترین بازی‌های تاریخ جام جهانی بود. مسابقه‌ای که به «نبرد سویل» معروف شد و همه چیز داشت: گل، بازگشت، خشونت و تراژدی.

در این بازی، صحنه‌ای رقم خورد که هنوز هم از خشن‌ترین لحظات فوتبال به شمار می‌رود. هارالد شوماخر با خروجی وحشتناک به شدت با پاتریک باتیستون برخورد کرد. باتیستون بیهوش روی زمین افتاد، دودندانش را از دست داد و آسیب جدی دید. عجیب‌تر اینکه داور حتی خطا هم اعلام نکرد.

فرانسه با بهتری میشل پلاتینی تا آستانه فینال پیش رفت و در وقت اضافه ۳ بر ۱ جلو افتاد اما آلمان بازگشت و در نهایت در ضربات پنالتی پیروز شد.
اشک بازیکنان فرانسه پس از بازی، تصویرنسی بود که شاید نایبسته قهرمانی بود اما هرگز به فینال نرسید.

فینال و فریاد جاودانه تاردلی

فینال جام جهانی ۱۹۸۲ در ورزشگاه سانتیاگو

رکورد ۲۴ ساله پله شکسته شد

تاریخ فوتبال در ورزشگاه ساریا، بارسلونا، شاهد ثبت رکوردی ماندگار بود. نورمن وایت‌ساید، مهاجم ۱۷ساله تیم ملی ایرلند شمالی، با حضور در بازی مقابل یوگسلاوی، جوان‌ترین بازیکنی شد که تا به امروز در یک مسابقه جام جهانی به میدان رفته است. وایت‌ساید که تنها ۱۷سال و ۴۲روز سن داشت، رکورد پیشین را که در اختیار اسطوره برزیلی پله (۱۷سال و ۲۳۹روز در جام جهانی ۱۹۵۸) بود، با اختلاف قابل توجهی جابه‌جا کرد. او در ترکیب اصلی تیمش قرار گرفت و بازی را از ابتدا آغاز کرد. این دیدار از مرحله گروهی جام جهانی اسپانیا بود که با نتیجه

👁️

هارالد شوماخر

با خروجی

وحشتناک

به شدت

با پاتریک

باتیستون

برخورد کرد.

باتیستون

بیهوش روی

زمین افتاد،

دودندانش را

از دست داد و

آسیب جدی

دید. عجیب‌تر

اینکه داور حتی

خطا هم اعلام

نکرد

بالای سر برد.

این تورنمنت همچنین ثابت کرد که فوتبال فقط بازی تاکتیک‌ها نیست؛ صحنه‌ای است برای رستگاری، تراژدی، خیانت و شور اسنایی. از هت‌تریگ‌های روسی تا اشک‌های باتیستون، از تبانی خیخون تا فریاد تاردلی، جام ۸۲ هنوز هم زنده است؛ مثل فیلمی که هر بار تماشایش می‌کنی، چیزی تازه در آن پیدا می‌شود.

آن تصویر، عصاره فوتبال ایتالیا بود؛ ترکیبی از رنج، تعصب، احساس و پیروزی.

میراث جام جهانی ۱۹۸۲

جام جهانی ۱۹۸۲ هنوز هم یکی از تأثیرگذارترین تورنمنت‌های تاریخ فوتبال است. این جام نشان داد که در فوتبال، همیشه زیبایی‌ترین تیم برنده نمی‌شود. برزیل و فرانسه قلب‌ها را بردند، اما ایتالیا جام را

برانیو برگزار شد؛ جایی که ایتالیا برابر آلمان غربی قرار گرفت.

ایتالیا با نتیجه ۳ بر ۱ پیروز شد و سومین قهرمانی جهان را جشن گرفت اما ماندگارترین تصویر فیخال، گل مارکو تاردلی بود. او پس از به ثمر رساندن گل دوم، با صورتی آغشته به اشک و فریادی از ته دل به سمت نیمکت دوید؛ لحظه‌ای که بعدها به «فریاد تاردلی» مشهور شد.

👁️

اگر فوتبال فقط

درباره زیبایی

بود، قهرمان

جام ۱۹۸۲ بدون

تردید برزیل

می‌شد؛ تیمی که

تحت هدایت تله

سانتانافوتبال

را به هنرنبدیل

کرده بود

فرانسه با نابوری نگاه می‌کردند و داور مسابقه «میروسلاو استوپاره» که اهل سووری بود، در مرکز بحرانی قرار گرفته بود که هیچ آموزشی برایش ندیده بود. شیخ فهد تهدید کرد که اگر گل مردود نشود، تیم کویت زمین را ترک خواهد کرد و سپس، اتفاقی افتاد که هنوز هم یکی از شرم‌آورترین لحظات تاریخ فوتبال به شمار می‌رود، داور عقب نشست و گل مردود اعلام شد.

در آن لحظه، نه فقط یک تصمیم دآوری، بلکه اصل بنیادین فوتبال زیر سؤال رفت. فوتبال برپایه یک قانون ساده استوار است؛ داور، آخرین مرجع زمین است. اما در وایادولید، این اصل فروپاشید. مردی که حتی عضو رسمی مسابقه نبود، وارد زمین شد و رأی داور را تغییر داد. شاید به همین دلیل است که این صحنه هنوز هم، بیش از چهار دهه بعد، حالتی کابوس‌وار و غیرواقعی دارد. هرچند فرانسه چند دقیقه بعد دوباره گل زد و مسابقه را ۴ بر ۱ برآورد اما نتیجه دیگر اهمیتی نداشت. بازنده واقعی آن روز، اعتبار فوتبال بود. فیفا برای حفظ ظاهر، داور مسابقه را محروم و شیخ فهد را جریمه کرد، اما جهان فهمیده بود که گاهی قدرت سیاسی می‌تواند بلندتر از سوت داور باشد.

طنز تلخ ماجرا اینجاست که سرنوشت شیخ فهد بعدها رنگی تراژیک به خود گرفت. او در جریان حمله عراق به کویت در سال ۱۹۹۰ کشته شد و در کشورش به عنوان چهره‌ای ملی شناخته شد.

رسیده». اما بیروزت به کاپیتان کارکشته خود ایمان داشت. و سپس، معجزه آغاز شد. ایتالیا در مرحله دوم گروهی، آرژانتین (مدافع عنوان قهرمانی) و برزیل (یکی از مدعیان اصلی) را شکست داد. اوج درخشش زوف در بازی نیمه‌نهایی برابر لهستان بود؛ جایی که او با چندین واکنش تماشایی دروازه خود را بسته نگه داشت.

ورزشگاه سانتیاگو برنابئوی مادرید، در مقابل آلمان غربی، تمام دنیا منتظر بودند تا ببینند آیا آن پیرمرد ریشو و جدی که بازوبند کاپیتانی را بر بازو بسته، می‌تواند آخرین قدم را محکم بردارد. ایتالیا ۰-۲ جلو افتاد اما آلمان با گل برمهه به بازی برگشت. دقیق پایانی، نفس‌ها در سینه حبس شده بود. محدود حملات آلمان به سمت دروازه زوف، بی‌نتیجه می‌ماند. سوت پایان به صدا درآمد، ایتالیا قهرمان